

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5:50 mesečno.
četrtletno K 16:50.
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 5.— Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Ministrska kriza v Nemčiji in Italiji.

Antanta je narekovala Nemčiji mirovno pogodbo ter ji stavila ultimatum, če jo ne podpiše. Vsled prošnje so Nemčiji podaljšali rok za 48 ur, tako da je imela sedem dni časa, da preišlje, ali bo sprejela trde pogoje, ki jih je stavil predvsem Clemenceau, da stre za vselej nemški militarizem in germansko ekspanzivno politiko.

Predsednik nemške republike — socialni demokrat Scheidemann — si ne upa napram nemškemu narodu oziroma napram svojim volilcem zagovarjati podpis mirovne pogodbe, vsled česar je podal s svojim ministrstvom demisijo. Vendar je pa gotovo, da bo Nemčija sprejela ter podpisala stavljeni ji mirovne pogoje.

Italijanski ministrski predsednik Orlando je pa moral podati demisijo, ker mu je zbornica odrekla zaupanje. V Parizu so menda nekoliko bolj pričeli vpoštevati slovanske težnje in zahteve. In če Italija upa, da bo z novim mini-

strvom več dosegla, nego bi dosegla z Orlandom na čelu, se skoro gotovo moti. Nemški listi pravijo, da je svetovno stališče Italije ogroženo, da so zadeti temelji njenega življenja, če bodo od Memelja pa do Reke in Dalmacije nastale velike slovanske države, planeti, ki bodo krožili okoli francoskega solnca in ki bodo kakor nekaj Rusija prevzeli dolžnost, vedno imeti vzrok za vojno, če bodo v Parizu menili, da je prišla prava ura.

Mi nismo tega mnenja. Zahteve, ki jih je stavil Orlando v imenu Italije v Parizu v škodo Jugoslovanov, so bile tako prefirane, da jih pač niti v Parizu niso mogli popolnoma vpoštevati. In če je dobil Orlando nezaupnico, tedaj jo je dobil le vsled tega, ker si jo je naročil, da na lep način odide kot — žrtev. Pravično bi bilo, če bi Italiji vsaj nekoliko reducirali nje neupravičene zahteve ter dali nam Slovincem ono, kar so ustvarili naši pradedje in do česar imamo kot legalni dediči pravico.

Slovenci! Slovenke! Govorite povsod samo slovenski!

Kljub tem slabim skušnjam, se dasta prijatelja Štrbunk in Naletel vedno zopet zapeljati od Lojzeta k igri, pri kateri zapravita svoj denar in svoj ugled. Maščevanja željna upata sangvinična možakarja od dneva do dneva, da jima pride Lojze enkrat v kremplji, da ga bosta pošteno obrala.

Ta up, ki ga mora odobravati vsak pošten in pravičen človek, je do sedaj še vedno splaval po vodi. Če že tu pa tam dosežeta kako zmago, je navadno Pyrrhova zmaga...

Ko se je včeraj popoldne začel glasen krik in prepir pri igralni mizi, so šli tja vsi službe prosti kavarniški gostje v nadi, da je doletela Lojzeta vendar enkrat zaslužera kazen; celo bilardisti so odložili svoje keje, natakarica se je „drenjala“ s polno taso skledic s „črnim“ (?) in blagajničarka je zapustila svoj sedež, pozabivši svoje dolžnosti.

„Si že založil, Lojze?“ kričal je Naletel že tretjič in obraz se mu je svetil notranje zadovoljnosti.

„Ali ne moreš počakati, da boš plačal?“ posmehoval se mu je Lojze hudomušno. „Marker, prinesite mi eno veržinko, igra jo nese, da si jo lahko privoščim! Tako, začnimo!“

„Kontra!“ je zarjul Naletel tako eksplozivno in zmagošlavno, da so kibici prestrašeni odskočili.

Začasna ustava

kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Prvi del.

Oblika vladavine, dinastija, državna oblast.

Člen 1.

Kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev je dedna ustavna monarhija z Narodnim predstavništvom.

Člen 2.

Grb kraljestva je dvoglavi beli orel v polletu, na rdečem ščitu. Vrhu obeh glav dvoglavnega belega orla stoji kraljevska krona. Na prsih ima ščit, na katerem so grbi: srbski: bel križ na rdečem ščitu z ognjilom v vsakem kraku; hrvatski: ščit s 25 rdeče in belo menjajočimi se polji, in slovenski: na modrem ščitu bela peterovglata zvezda in pod njo beli polumeseč.

Državna zastava je modro-belo-rdeča v vodoravni legi na pokončnem drogu.

Člen 3.

V kraljestvu vlada po volji naroda kralj Peter I. iz dinastije Karagjorgje. Njegov naslednik je prestolonaslednik Aleksander in njegovo moško potomstvo iz zakonitega zakona po redu prvorojenstva. Ako pa prestolonaslednik ne ostavi moškega potomstva, preide nasledstvo prestola na stransko črto v moškem potomstvu po istem redu prvorojenstva.

Člani kraljevske hiše dinastije Karagjorgjeve:

- Kralj Peter I.;
- njegova sira prestolonaslednik Aleksander in kraljevič Gjorgje;

„Si li znorel?“ viknil je ves bled Štrbunk. „Saj vidiš, da je kupil glave! Saj nisem svojega denarja ukradel, jaz ne igram naprej!“

„Ti kontriraš?“ de Lojze porogljivo. „Jaz dam rekontra!“

„In še enkrat nazaj!“ kriči zmagošlavno Naletel. „Sedaj te imam, zdaj boš plačal!“

„Marker, ne dajte mu veržinke!“

„Prijatelj, ali te luna trka, saj imata samo tri štihe!“

„Pridi še enkrat nazaj, če imaš korajžo? Aha, si ne upaš?! Z eno besedo: renons si naredil, ni ti treba niti izigrati, štiri karte si založil!“

V celem lokalu je zavladalo prisrčno zadoščenje. Potr zammra Lojze: „To pa ni nobel igrano!“

„Nobel ali ne nobel, to je po predpisih, renons zaigra in — plača! Seveda sedaj ko sva te enkrat vlovila, sedaj bi apeliral na najino nobleso.“

„Že dobro! Jaz nisem tiste vrste človek, da bi se jokal, če enkrat izgubim. Lepo pa to ni in maščeval se bom bridko! Tukaj je denar! Ti daš!“

Četr ure je bilo mirno pri mizi.

Štrbunk in Naletel sta v strahu igrala. Bala sta se nasprotnikovega maščevanja. S svojo mirnodušnostjo ju ne bo prevaril.

„No vidita, sedaj bom popravil prejšno škodo“, de mirno Lojze. „Mora se pač potrpeti.“

F. L.

Lojze Tarok.

Izboren tarokist je podoben vojskovodji. Oba morata znati hitro izrabiti slabost svojega nasprotnika. Na ta način izpremenita mnogokrat nezogiben poraz v lepo zmago.

Moj prijatelj Lojze je tak strateg pri tarokiranju. Vsled njegove strasti, ga imenujemo Lojze Tarok. Vsak dan sedi v kavarni »Central« pri zeleni mizi od 15. popoldne pa do 23. po noči. In kako si zna izbrati svoje nasprotnike, da zadosti svojim po grdem mamonu prežečim strastem. Najljubša partnerja sta mu tovariša Štrbunk in Naletel. V začetku taparja zapelje svoja nesrečna soigralca do blaznega napuha, da sta izborna tarokista na ta način, da dela nalašč napake; pusti jih dobiti igro za igro. S tem šegeče njihju samoljublje in jih zapeljuje k vedno drznejšim igram. Po tem pa začne z grozovitimi »kontra«. Popolnoma demoralizirana in zmedena obere pošteno.

To je zabava za celo kavarno. Posebno kibici, ta nepotrebna vrsta ljudi, ki so rojeni samo za jezo nervoznih igralcev, ne zamudijo te prilike, da se imenitno zabavajo na stroške svojega bližnjega. Najboljšo zabavo ima pa pri tem Lojze, seveda iz tega razloga, ker če se dva pri tarokiranju jezita, se tretji smeji in zbira denarce.

c) njegov brat knez Arzen Karagjorčević s sinom knezom Pavlom A. Karagjorgjevičem; d) potomstvo prestolonaslednika Aleksandra, kraljeviča Gjorgja in kneza Pavla.

Člen 4.

Državna oblast kraljestva se ne more ne odtujiti, ne razdvojiti.

Člen 5.

Občine, okraji in okrožja imajo svojo samoupravo.

Drugi del.

Ustayne pravice državljanov.

Člen 6.

Vsi državljani kraljestva so pred zakonom in pred oblastmi enaki.

Člen 7.

Državljanom kraljestva se ne morejo ne dati ne priznati naslovi plemstva.

Člen 8.

Osebna svoboda je s to ustavo zajamčena. Nikdo se ne more klicati na odgovor, niti zapreti niti drugače omejiti v svobodi, razen v slučajih, ki jih je zakon določil in na način, kakor je zakon odredil.

Člen 9.

Nikogar ne more soditi nepristojna sodnija.

Člen 10.

Nikdo ne more biti sojen, dokler se ne zasliši na pristojnem mestu ali dokler ni bil na zakonit način pozvan, da se brani.

Člen 11.

Kazen se more ustanoviti samo z zakonom in izreči samo za dejanja, za katera je zakon naprej določil, da se s to kaznijo kaznuje.

Člen 12.

Za čisto politične krivice se smrtna kazen odpravi.

Izvzeti so slučajji izvršenega ali poskušnega atentata na vladarjevo osebo ali na člane kraljevske hiše, za katere je določena v kazenskem zakoniku smrtna kazen.

Zraven tega so izvzeti tudi slučajji, v katerih je poleg čisto politične krivice izvršeno še kako drugo kaznjivo dejanje, za katero je v kazenskem zakoniku določena smrtna kazen, in ravnotako tudi slučajji, ki jih kaznujejo vojni zakoni s smrtno kaznijo.

Člen 13.

Državljan kraljestva se ne more izgnati iz dežele. Tudi se ne more v deželi preganjati z enega mesta na drugo, izvzemši slučaje, ki jih zakon izrecno določa.

Trojko imam! Ali vama je sapa zaprlo? Med tem obrne talon. „Kaj še trije taroki?“ Previdno položi karte, urejuje svoj list, pre-mišljuje, položi še enkrat sladko se smehlja. „Tako, pagat ultimo! Imata kaj proti temu?“ „Kontra igri, kontra pagatu!“ zagrmu mu nasproti. Tokrat iz ust Štrbunka.

„O ne, tokrat pa ne bo šlo, tokrat sem pazil pri zalaganju. Re!“

„Kontra re!“ zatuli Štrbunk.

„Hudimana“, vsklikne Lojze, „kaj pa je to?“ Prešteje karte, ki jih je imel v rokah. „Hm, sedaj mi je pa že šecko jedno. Grem še enkrat nazaj. Tokrat pa nisem štirih kart založil.“

„Ne“ roga se mu Štrbunk škodoželjno, „tokrat nisi založil štirih kart, Lojzek, pazil sem dobro. Tokrat si založil samo dve! Tako dečko, zopet te imamo, zopet renons! No če nimaš dovolj denarja pri sebi, midva ti kreditiramo do jutra. Jeli Naletel? Kaj pa gledaš tako neumno, Lojze, samo dve karti si založil!“

„Hahm, res“, pritrdi Lojze, „tukaj ležita samo dve karti. Na tretjo sem namreč položil svojo tabatijero. Z renonso torej tokrat ni nič! Lahko izigram?“

Člen 14.

Stanovanje je nedotakljivo. Oblast ne more izvršiti nikakega pretresanja ali preiskovanja v stanovanjih državljanov razun v slučajih, ki jih zakon predvideva in na način, kakor zakon predpisuje.

Člen 15.

Lastnica je nedotakljiva.

Nikdo se ne more prisiliti, da odstopi svoje imetje za državne ali druge javne potrebe, niti se ne more pravice privatne lastnine zaradi tega omejiti, razen kjer zakon to dopušča in proti odškodnini po zakonu.

Člen 16.

Kazen odvzeta imetja (konfiskacija) se ne more odrediti.

Odvzeti pa se morejo posamezne stvari, ki so ali proizvod kaznjivega dejanja ali ki so kot orodje temu služile ali bile namenjene, da temu služijo.

Člen 17.

Svoboda veroizpovedanja je neomejena. Vse vere so svobodne in stoje pod zaščito zakona, v kolikor vršenje njihovih obredov ne moti javnega reda ali ne žali morale.

Člen 18.

Državljan kraljestva se s sklicevanjem na prepise svoje vere ne morejo oprostiti svojih državljanskih in vojnih dolžnosti.

Člen 19.

Poduk je svoboden.

Vzgoja je svobodna, v kolikor njeno vršenje ne bi motilo javnega reda ali žalilo morale.

Vse javne in privatne šole in drugi izobraževalni zavodi stoje pod nadzorstvom državne oblasti.

(Dalje prih.)

Političen pregled.

Ureditev vprašanja uradniških plač.

Beograd, 19. junija (Zakasnelo.) Danes popoldne se je vršil ministrski svet, v katerem se je po referatu ministra dr. Kramerja razpravljalo o provizorični ureditvi uradniških plač. Kakor izvemo, je minister dr. Kramer predložil načrt da se uradnikom v novih krajih do definitivnega izenačenja vseh uradniških plač v celi kraljevini SHS izplačajo dnevnice in to aktivnim uradnikom, učiteljem in penzionistom ter vdovam in sirotam. Dnevnice dobe tudi duhovniki, ki nimajo cerkvenega posestva. V krogih poslancev Demokratskega kluba se je popoldne govorilo, naj dobe uradniki po predloga ministra dr. Kramerja do definitivne ureditve plač poleg vseh dosedanjih draginjskih doklad dnevnic po 10 K in po 2 K za vsakega otroka na dan. Oni državni nastavljenici, ki niso

Učinek teh mirno izgovorjenih besed, bi bil skoraj usodepoln za Lojzeta. Kajti Naletel, ta žrtev tuje krivde, je bil nasilen človek. Prijateljske roke so zabranile, da ni prišel pred porotnike, odvedle so ga proč od kraju nesreče, ter mu potisnile glavo pod vodovod.

Ko si je nekoliko opomogel, vrnil se je k mizi, kjer sta ostala še vedno računala visokost igre.

Stokajoč, kakor od usode popolnoma uničen mož, katerega na tem svetu ne čaka nobeno veselje, se je zgrudil na svoj stol.

„Je pač nesreča, da je prišlo po vojski toliko oslov v naš kraj, ki hočejo tukaj tarokirati“, tožil je kibicem.

V svesti si svoje krivde, ni upal popolnoma deprimiran Štrbunk na to razžaljenje odgovoriti.

Slepa pravica je nameravala zopet pomiriti razburjenega Naletela.

Lojze je napovedal s šestnajstimi taroki, med katerimi so bili trije najvišji, valaf. En tarok je bil v talonu, torej nj bilo nobene nevarnosti.

Toda usoda je hotela, da je imel Naletel štiri taroke, med njimi devetnajšico. Vsak mi bo priznal, da je bil njegov »kontra valatu«

v uradniških razredih, med njimi tudi sluge, naj dobe po 6 K in 2 K za vsakega otroka na dan. Penzionistom naj se da 5 K, vdovam in sirotam pa po 4 krone dnevno. Učitelji dobe uradniške dnevnice, istotako duhovniki brez cerkvenega posestva. Posvetovanja glede uradniških dnevnic v ministrskem svetu še niso zaključena, vendar je znatno povišanje prejemkov principijelno že sprejeto. Definitivna odločitev bo padla mogoče na jutrišnji seji ministrskega sveta.

Odstop italijanskega ministrstva.

Trst, 20. junija. O poteku italijanske zbornice, ki je izzvala krizo Orlandovega ministrstva, poročajo italijanski listi naslednje podrobnosti: Po otvoritvi seje je takoj izpregovoril ministrski predsednik Orlando svojo izjavo o zunanji in notranji politiki. Zbornica je njegova izvajanja sicer poslušala pozorno, pa jih je že iz vsega početka sprejela z burnim ugovarjanjem. Uvodoma je Orlando naglašal, da sta nezadovoljnost s sedanostjo in negotovost glede bodočnosti izzvala v svetu nekako hudo vznemirjenost. Položaj mora torej presojsati z velikim pesimizmom, ni pa umesten obup. Te države, s katerimi se ima posebej Italija bojevati, so bile še poostrene po mednarodnem položaju in po problemih zunanje politike, združenih s tem položajem. Da jih premaga, je vlada ubrala pot, ki je zaslužila odobritev parlamenta in dežele in ki vodi do nastopnih ciljev: 1. odločno vztrajati na bistvenih točkah glede italijanskih zahtev; ako bi se italijanskim zahtevam ne ugodilo, bi mir — o tem je vsa Italija prepričana — ne odgovarjal velikanskim njenim žrtvam; 2. ohraniti zvestobo do zaveznikov in 3. izogibati se vsem oblikam slepe in trdovratne nepopustljivosti, ki bi utegnili razmerje poostriti, dočim bi moralo biti v interesu vseh prisrčno. Minister naglašal, da se je vlada pri svojem postopanju zvesto držala teh načel. Gospodarska in finančna vprašanja, ki se tičejo Italije, so že rešena, odnosno so na potu do rešitve (medklic: Da, so na potu, ampak na dolgem potu! Veselost.) Od tega hipa se v zbornici kaže čim dalje tem neprijaznejše razpoloženje nasproti Orlandovim izvajanjem, ki izzivajo skoro ob vsakem stavku burne medklice. Orlando nadaljuje: Mi smo na konferenci tudi dosegli določitev severne meje ob veličastni barijeri, katero je priroda zgradila v obrambo Italije. — (Posl. Beltrami: Lepa fraza!) Kar se tiče vzhodnih in jadranskih mej, vztraja Italija odločno pri zahtevi po ozemlju, o katerem so naši zavezniki v zvečani, vseskozi veljavni in priznani obvezi izjavili, preden je Italija stopila v svetovno vojno, da ji mora biti prisojeno. Ministrski predsednik Orlando se je nato bavil z vprašanji notranje politike, zlasti z vprašanjem konsuma in draginje, ki povzročata Italiji sedaj največje skrbi. Zaključujoč je Orlando prosil zbornico, naj se sestane v tajno sejo, da bo razpravljala o onem delu vladnih izvajanj, ki se tičejo zunanje politike. — Po Orlandovem govoru je v zbornici zavladala hladna tišina.

popolnoma upravičen. S tresočimi rokami je položil svoje štiri taroke na mizo, toda Lojze je trdovratno zahteval, da se igra.

Čenjeni navzoči so vsled te neumne zahteve skomikali z rameni, mislili so si, da je Lojze trenutno zblaznel in da se takemu človeku ne sme oporekati.

Lojze je, bržkone vsled svoje nervoznosti, hitro izigral škisa. Naletel je s pomilovalnim nasmehom porinil na njega mali tarok.

Potem je izigral enaindvajšico.

Naletel je dal drugi majhen tarok.

Lojze izigra hitro tretjo karto in Naletel da mehanično svoj tretji mali tarok. Ko pa Lojze četrtokrat izigra, zadela je ubogega Naletela skoraj kap. Z grozo je sprevidel, da pod gotovimi pogoji tudi devetnajšica s tremi taroki ne reši valata.

Prefrigani Lojze Tarok je, proti vsem predpisom, kot tretjo karto izigral osemnajšico, česar pa Naletel v svoji razburjenosti ni opazil in prišel je četrtokrat v svojo dvajšico po devetnajšico.

To popoldne niso več naprej igrali.

Naposled so začeli socialistični poslanci enoglasno vikati: »Demisija! Demisija!«. Orlando je sedel, očitno neprijetno dirjen od neprijaznega p. e. jema njegovega govora, ki je bil ves drugačen nego je bil tisti, katerega je bil doslej vajen. V naslednji debati so se vsi govorniki izjavili proti Orlandovemu predlogu o tajni seji. Predsednik je odredil poimensko glasovanje. Glasovalo je 357 poslancev; od teh je 78 glasovalo za, 259 pa proti Orlandovemu predlogu. Min. preds. Orlando je zbornico naprosil, naj sejo odgodi do šestih zvečer, ker mora vlada oditi v sonat in ker se mora zaradi izida zborničnega glasovanja posvetovati. Ob 6. zvečer se je seja nadaljevala. Orlando je izjavil: Čast mi je naznaniti zbornici, da je ministrstvo vsled izida današnjega glasovanja podalo svojo demisijo Njegovemu Veličanstvu kralju, ki si je pridržal odločitev. Ministrstvo bo še nadalje vodilo svoje posle. Prihodnja seja bo v soboto 21. t. m. ob dveh pop. Na dnevnem redu je razprava o začasnem proračunu 1919/20.

Dnevne novice.

Za domovino je padel blizu Tinj na Koroškem vrlji rodoljub, častnik celjskega polka Ivo Kieslinger, doma iz Teharij pri Celju.

Zastopniki Rusije v Ljubljani. Ta teden se je mudilo v Ljubljani odposlanstvo »Ruskih občestvenih slavjanskih dejatelej« pod vodstvom znanega prijatelja Slovencev grofa Vladimirja Bobrinskega. Odposlanstvo ima namen, da obnovi stare prijateljske in bratske vezi med Rusi in Jugoslavlani.

Prvi koncert „Glasbene Matice“ v Mariboru je uspel nad vse sijajno. Takoj se je opazilo, da je imel vodstvo v rokah strokovnjak. Sicer smo slišali že mnogo koncertov v Mariboru, toda takega še ne: Nad 80 pevcev, mnogo že rutiniranih, ki so peli že v zboru ljubljanske opere. Tudi gospa Costaperaria je pokazala, da je njen glas še vedno očarljiv. G. Costaperaria je dobila lep šopek, kakor tudi Dev v podobi lire. Götzova dvorana, ki je zelo akustična, je bila polna, občinstvo izredno zadovoljno in je s svojim aplavzom dalo duška svojim čufom. Strokovna kritika sledi.

Začasno ravnateljstvo celovške gimnazije se je poverilo prof. dr. Fr. Kotniku. Mariborski Nemci še vedno izzivajo. Zitat ko je prišlo tako daleč, da morajo imeti slovenske napise, si je marsikdo pomagal s tem, da je te napise dal slikati z nemškimi barvami. Tudi to naj se na kak način odpravi!

Mrliško ogledni zdravnik je še vedno najboljši podpiratelj „Marburger Zeitung“. Morda mu bo kje drugje preskrbela služba.

Nemci grdijo jugoslovanske vojake. Nemško časopisje širi o našem vojaštvu na Koroškem ostudne laži, češ, da ropa in izvršuje nasilstva. Resnica pa je, da se jugoslovansko vojaštvo na Koroškem obnaša tako vzorno, da mu je poleg nemškega prebivalstva tudi antantna misija, ki biva v Celovcu, izrekla priznanje za disciplinirano, vzgledno obnašanje. Nemško obznanje si je treba torej razlagati: Kakršen je lump sam, tako sodi o drugih.

Potni promet v Celovec je dovoljen. Potna dovoljenja v Celovec izdajajo policijsko ravnateljstvo v Ljubljani ter okrajni glavarstvi v Mariboru in Celju. Ta dovoljenja vidira vsakokrat komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani oziroma mestno poveljstvo v Mariboru in Celju. Kot potno dovoljenje zadostuje izkaznica istovetnosti, opremljena s sliko. Pripomnjeno pa mora biti na istih izkaznicah dovoljenje za mesto Celovec. Vsak potnik mora v teku treh dni zapustiti Celovec. V izvanrednih slučajih dovoli mestno poveljstvo v Celovcu največ, dvadnevno podaljšanje. Potovanje v Celovec je dovoljeno edinole preko Dravograda—Sinče vasi, in sicer za kraje južno Drave. Za potnike iz krajev severno Drave izdajajo poveljniki odredov samostojno propustnice za Celovec. Za pregledovanje potnih listov je ustanovljena kontrola v Sinči vasi in v Dravogradu. Potna dovoljenja v Celovec se

bodo izdajala le popolnoma zanesljivim pripadnikom našega kraljestva.

Zglaševalni urad in urad za izdajo potnih listov se je preselil v Hammerlingovo ulico št. 3. Aprovizacijski urad pa posluje na magistratu št. 1.

Amnestijo jako dalekosežno je naklonila vladarjeva milost širokim krogom obsojencev v Sloveniji. Ne le kazni za politične zločine, tudi za kaznjiva dejanja drugih vrst so obsežna v amnestiji — niti privijanje cen in verižništvo nista izvzeti. Vsakemu od srca privoščimo naklonjeno milost. Kdor je morebiti ne bi bil vreden, oni po običajnem teku stvari itak prej ali slej pride pravici spet v pest. Ali mnogo jih je, ki ne bi bili nikdar prišli na obtožno klopo, da jih niso tja spravile izredne vojne razmere. Tem je bila kazenska preizkava in razprava, obsodba, grožče zaprtje že sama ob sebi dovolj mučna kazen. Le-tem je v prvi vrsti privoščiti pomilostitev. Pripravljeni so bili žrtvovati dokajšnje kos svoje imovine, da se rešijo ponižanja za mrkim židovjem in zamreženimi okni. Zdaj so dosegli, kar so tako živo želeli in zraven trepetali, da se jim ne posreči; zdaj so dosegli in to brez pogojev in brez žrtev. Hvaležni bodo za naklonjeno milost. Ali svojo hvaležnost naj tudi izkažejo! To pa store najumestnejše s primeranim darom v dobrodelne svrhe. V ta namen se priporočajo zlasti društva »Dobrodelnost« v Ljubljani, Poljanska cesta št. 3. Društvo za siročad (predsednica Franja dr. Tavčarjeva) in Slovensko društvo zaklada za vojaške vdove in sirote in za otroško varstvo in mladinsko skrbstvo (predsednik nadv. F. Milčinski). Ta društva bodo tudi rada posredovala, da se dar po želji darovalca porabi za posebne dobrodelne namene ali izroči drugemu dobrodelnemu društvu ali zavodu.

Nemške srednje šole. Glede na nemške srednje šole je odločilo poverjeništvu za uk in bogočastje z razpisom z dne 8. rožnika 1919, števil. 2710 naslednje: Državna nemška gimnazija v Pluju in nemške vspeorednice državne gimnazije v Mariboru se ukinejo. Državna gimnazija z nemškim učnim jezikom v Ljubljani se pretvori s 1. razredom počeni v realno gimnazijo; v 2. do 8. razr. dosedanega zavoda pa se sprejmo učenci iz vseh razpuščenih gimnazij z nemškim učnim jezikom. Nemške vspeorednice drž. realke v Ljubljani, ki bi štele prihodnje šolsko leto kvečjemu 100 učencev, se opuste. Na drž. realki v Mariboru, ki se postopoma razvija s slovenskimi temeljnimi razredi, ostanejo začasno nemški razredi od 2.—7.; vanje se sprejmejo nemški učenci iz drž. realke v Ljubljani. Dijaki 1. razreda smejo delati sprejemni izpit v nemškem jeziku samo na drž. realni gimnaziji z nemškim učnim jezikom v Ljubljani. Predsednik: prof. Vadnjač I. r.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Akcija antante proti ogrski sovjetski vladi.

Dunaj, 21. junija. „Neue Tag“ poroča, da je antanta sklenila, početi akcijo proti vladi Bela Kun iz Dunaja. Bela Kun namerava vdariti na železnico Lundenburg—Oderberg in na ta način napasti Niževavstrijsko. V ta namen je zbral 5 armadnih korov, približno 200.000 mož. Antanta namerava nastopiti odločno proti tej nameni in bo poslala italijanske čete iz Beljaka in Inomosta ter angleške divizije iz Imsta preko Dunaja. Polkovnik Cunningham je že konferiral z državnima tajnikoma Deutsch in dr. Bauer, zaradi prevoza antantnih čet skozi Nemško Avstrijo.

Nemčija bo podpisala.

Berolin, 22. junija 1919. Novi kabinet ima predvsem nalogo, da sklene mir. Danes popoldne se je sestel mirovni odbor k strogo tajni seji. Jutri popoldne bo Narodno predstavništvo imelo sejo v Weimarju ter odločno glasovalo. Kakor se zdaj vidi, ni več dvoma, da je večina za podpis, ki bo sestojala iz socialnih demokratov, centra, neodvisnih in nekaterih disidentov demokratov.

Mirovna pogodba z Nemčijo.

Weimar, 21. junija. V narodni skupščini je ministrski predsednik dr. Bauer v daljšem govoru ostro obsojal mirovno pogodbo, proti kateri ni pomoči, pač pa ista vsebuje slovesno obljubo antante, da se bo, kolikor bodo dopuščale razmere, od časa do časa izvršila revizija. V imenu vlade je izjavil ministrski predsednik, da vlada izdaje mirovno pogodbo, seveda če jo ratificira narodna skupščina, v sledeči obliki: Vlada nemške ljudovlade je pripravljena podpisati mirovno pogodbo, vendar ne priznava krivde na vojski in ne prevzame obveznosti za člene 227 do 230.

New York, 21. junija. Iz informiranih pariških krogov se poroča, da bo podpis mirovne pogodbe brzkone za dva do tri dni odgoden.

Weimar, 21. junija. Financijelni in gospodarski strokovnjaki mirovne delegacije so odložili svoje mandate zaradi stališča nove vlade.

Posledice sovjetske vlade.

Monakovo, 21. junija. Iz mesta beži vedno več prebivalstva. Čez 1600 selitev je prijavljenih pri enem špediterju. Ne samo nevdržljive razmere, katere so zakrivali Spartakisti, so tega krive, ampak tudi neznosni davki, ki se nalagajo meščanom, da bi s tem denarjem pokrili dolgove sovjetske vlade, ki znašajo samo za Monakovo 200 milijonov.

Konec boljševikov v Kijevu.

Praga, 21. junija. Iz Pariza je došla vest, da so antantne čete osvobodile Kiev boljševikov.

Odstop italijanske vlade.

Rim, 10. junija. Kralj je sprejel danes Salandra, Luzattija, Barzilaja, Nittija in Bissolatija. Odstop Orlanda kakor Giolitija in Salandra se v parlamentarnih krogih zanika. Naprotno je, pa pričakovati kombinacijo Luzatti-Tittonijevega ali sploh spremenjenega kabineta s Bissolattijem ali Turatijem na čelu. Vidi se, kot bi se socialisti odločili za sodelovanje neke politične struje. Danes so bili vsi njih voditelji poklicani v Monte Citorio. — „Secolo“ iz katerega je to razvidno, domneva da bo kriza kratka. Kralj se bo mogoče že v soboto odločil za volitev.

Berlin, 21. junija. Potrjuje se, kakor poročajo, da je Nitti pooblaščen za novo ureditev italijanskega kabineta. Zastopnik ministerskega predsednika in zunanji minister bo prejšnji pariški poslanik Tittoni. On ima objednem prevzeti vodstvo pariške mirovne delegacije.

Demonstracije v Rimu proti Giolitiju in Nittiju.

Berlin, 20. junija. List »8 Uhr Abendblatt« poroča s švicarske meje: Po obvestitvi demisije italijanskega kabineta so se pričeli v Rimu po cestah nemiri. Demonstrantje so nosili napise z besedami: »Doli z Giolitijem in Nittijem! Živela italijanska Reka!«. Prišlo je do spopadov s četami. Iz razprav v zbornici je bilo razvidno, da je Orlando nezaupnico nalašč provociral, da bi se s tem izognil pritisku podpisa mirovnih pogojev.

Mobilizacija na Madžarskem.

Budimpešta, 22. junija. Sovjetski kongres je sklenil na predlog poverjenika Böhma sledeče: Deželni sovjetski kongres je prepričan, da je močna rdeča armada edino poroštvo proletarskega gospodstva. Vsled tega uvaža v interesu ojačenja rdeče armade splošno mobilizacijo delajočih ter poveri vladajočih svet z izvršbo posameznosti. Glede načina in roka splošne mobilizacije naj se vladajoči svet na to ozira, da je mobilizacija naš najvažnejši življenjski interes. Vsi člani delavskih svetov imajo častno dolžnost, naj si bo na fronti, naj si bo za fronto, da napno takoj vse moči, da se izvede mobilizacija.

Izredni občni zbor „Tiskovne zadruge“ v Mariboru se vrši v torek, dne 24. t. m. ob 20. uri zvečer v posvetovalnici Posojilnice v Mariboru, Narodni dom, z dnevnim redom: 1. nadomestne volitve v načelstvo in 2. slučajnosti.

Izpred sodišča.

Iz porotne dvorane.

V petek, dne 20. junija.

Najstarejši sin — zažigalec.

Dne 15. avgusta 1918 okrog pol enajste ure ponoči je nastal ogenj pri viničariji Franca Tomažiča v Negovi v gornjeradgorskem okraju, ki je upepelil leseno s slamo krito gospodarsko poslopje in stanovanje s tremi sobami. Franc Tomažič trpi škode na poslopiju do 12.000 K, zavarovan pa je bil samo za 1500 K. Tudi njegovi viničarki Matildi Erjavec je pri tem zgorela vsa hišna oprava, kokoši in ena poldrugo leto stara svinja.

Po ljudskem mnenju je padel takoj sum na Tomažičevega najstarejšega sina Karla, da je viničarijo zažgal. Karl Tomažič je namreč prišel tega dne od Sv. Treh Kraljev nekoliko pijan domu, vzel ključ od viničarije in se podal v vrh. Kmalu nato je prišel za njim oče v klet. Med očetom in najstarejšim sinom Karlom je vladalo že dolgo napeto razmerje, ker je sin Karl pri vsaki priliki očital očetu, da ima ljubavno razmerje z viničarko Matildo Erjavec. Tudi tega dne se je takoj vnel med njima prepir. Ko je Matilda Erjavec slišala prepir v kleti, se je bala, da ji Karl Tomažič ne bi storil kaj žalega, je vzela otroka in šla spat k sosedni viničarki.

Stari Tomažič je na to zaklenil klet in odšel po svojih potih, Karl pa se je podal k svojemu dekletu v vas, s katerim se je nekaj časa razgovarjal. Potem je rekel, da gre domu spat, v resnici pa je šel nazaj k viničariji svojega očeta in jo zažgal na škodno otrok. Zato so mu vedno očitali to razmerje, zlasti najstarejši sin Karl, ki je bil vojak, a zaradi bolezni na dopustu. Najbolj ga je jezilo to, da se je oče izrazil, da najstarejši sin ne dobi nobene dedščine in da dá njegovo dedščino raje h ko njemu.

Karl Tomažič se zagovarja, da je zažgal viničarijo v popolni pijanosti iz jeze in žalosti. Oče je imel razmerje s svojo viničarko, kar so svi neradi videli, zlasti ker je bila viničarka Erjavec deležna marsikaterih ugodnosti na škodo otrok. Zato so mu vedno očitali to razmerje, zlasti najstarejši sin Karl, ki je bil vojak, a zaradi bolezni na dopustu. Najbolj ga je jezilo to, da se je oče izrazil, da najstarejši sin ne dobi nobene dedščine in da dá njegovo dedščino raje h ko njemu.

Porotniki so vprašanje na požig zanikali, pritrtili pa so vprašanju, da je zažgal Karl Tomažič v popolni pijanosti. Zato je bil obsojen zaradi prestopka pijanosti na tri mesece zapora.

Zahtevajte povsod naš list!

(Za tremi ribniki)

Gostilna „Pri lovskem domu“

(Za tremi ribniki)

Krasen vrt, lepo kegljišče, izvrstna kuhinja, izborna vina!

Vsak dan: Sveže pivo, kisló mleko, sir s smetano, sveže sirovo maslo, kava!

Priporočam se izletnikom iz Maribora.

Jurij Crnič, gostilničar.

Odvetnik

dr. Rudolf Ravnik

naznanja, da je preselil svojo odvetniško pisarno iz Bismarkove ceste št. 11 v Mariboru v

Sodnijsko ulico št. 14, I. nadstropje
(pred sodnijo). 3-1

Bučno olje
Schichtovo milo
Krušna moka
Polenta moka
Pšenične otrobe
Žveplo za vinograde
Kava

vse po najnižji ceni

10-3

I. Sirk, Maribor

Glavni trg.

A. Vertnik

trgovina z mešanim blagom in premogom

Sodnijska ulica 17

priporoča se občinstvu.

Pohištvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprava, podložki, modroci, otomane, spalni in dekoracijski divani, postelje, omare, mize, in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapeciranega pohištva v vsakem slogu od proste do najfin. Izvršitve po jako nizkih cenah pri tvrdki za pohištvo

KAREL PREIS, Maribor

Stolni trg št. 6.

Svoboden ogled!

Ceniki zastoj!

Brata Vošnjak

PTUJ

Trgovina z usnjem, čevlji in surovimi kožami.

Elegantni box calf in chevreaux čevlji. — Fini čevlji iz črne in rujave teletine. — Navadni čevlji iz rujave kravine, podplatni in podpetni cveki, drete, platno.

J. Božič

Maribor, Tegetthoffova cesta 34

Modni atelije za gospe in gospode. Naročila po meri se solidno in točno izvrše. Vojaške uniforme se izgotovijo v najkrajšem času.

Zaloga vsakovrstnih oblek za moške in dečke, kakor tudi vojaške čepice ter epolete.

Raznašalci časopisov

invalidi, dobe lep zaslužek. Zglase naj se v upravnistvu „Mariborskega delavca“.

Agitirajte za „Mariborskega Delavca“ in med prijatelji našega tiska za „Tiskovno zadruge“ v Mariboru.

„Mariborski delavec“

se prodaja v Mariboru v sledečih trgovinah in tobakarnah:

Weixl Vilko, Glavni trg
Glavna trafikna, Glavni trg
Ortner Jožef, Schmidov trg 2
Mahalka J., Gosposka ulica
Czadnik L., Stolna ulica
Specijalna trafikna, Grajska ulica
Handl Karolina, Tegetthoffova cesta
Pristernik Mar., „ „
Schifko Terezija „ „
Schön, Tegetthoffova cesta
Schifko Marija, Melje
Pichler Ana, „ „
Jurko Marija, Koroška cesta
Lackner J., Vitrinjska ulica
Kos A., Marijna ulica (pri sodniji)
Scheidbach H., Magdalenski trg
Nerath F., Magdalena, Franc Jož. ul.
Kresnik Ana, „ „
Majer J., Pobrežje, Brezka cesta 21
Jarc Jožefa, Glavni kolodvor
Leber F., Koroški kolodvor